

**Laekvere Tarvitajate
Ühisus „Talupoeg“**

1

9

3

4

Kalender

Põllupidajad!

25 a. on möödunud Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoja“ asutamisest.

Soovite, et ühisus areneks ja jõudsamini edeneks, siis koonduge kõik ühisuse ümber, astuge ühisuse liikmeks ja ostke kaubad kõik sealt.

Ainult ühiselt suudetakse raskustest võitu saada.

**Laekvere Tarvitajate ühisus
„Talupoeg“.**

A. 13.508.
Laekvere Tarvitajate Ühisus
„Talupoeg“.

25. a.

Juubeli kalender

1909—1934

1934.

104664

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoja“ kirjastus.

Märkide seletused.

☉ = noorkuu

☾ = esimene veerand

☽ = täiskuu

☾ = viimane veerand

Aasta aegade algused.

Kevade algab	21. märtsil	kell 9 e. l.
Suvi	„ 22. juunil	kell 5 e. l.
Sügis	„ 23. septembril	kell 8 e. l.
Talv	„ 22. detsembril	kell 3 e. l.

Varjutused.

1934. a. on kaks kuu- ja kaks päikesevarjutust, nimelt:

1. Osaline kuuvarjutus 30. jaanuaril. Meil jaolt näha. Täisvarju algus kell 6,01 m., lõpp kell 7,24 m. p. l. Varjutuse suurus = 0,117 (kuu läbimõõt = 1,0).

2. Täieline päikesevarjutus 13/14. veebruaril. Näha Ida-Aasias, India ookeanil ja Maa-ilma merel, Austraalias. Meil ei ole näha.

3. Osaline kuuvarjutus 26. juulil. Ei ole meil näha.

4. Ringkujuline päikesevarjutus 10. augustil. Näha L.-Aafrikas, Atlandi- ja India ookeanil. Ei ole meil näha.

Maakera on päikesele sel aastal (1934) kõige ligidamal 2. jaanuaril, päikesest aga kõige kaugemal 5. juulil.

Pühad ja puhkepäevad, mil ametikohtes tööd ei tehta.

1) Uus aasta, 1. jaanuaril) 2) Kolmekuninga päev 6. jaanuaril. 3) Palvepäev 8. märtsil, 4) Iseisvuse püha 24. veebruaril, 5) Suur Reede 14. aprillil, 6) Ülestõusmise pühad 16. 17. ja 18. aprillil, 7) 1. mai püha, 8) Taevaminemise püha 25. mail, 9) Nelipühad 4. 5. ja 6. juunil, 10) Jaanipäev 24. juunil, 11) Jõulupühad 25. 26. ja 27. detsembril.

Töö lõpetatakse kell 12 päeval.

1) Suurel laupäeval, 2) Nelipüha laupäeval, 3) Jõulu laupäeval, 4) Vana-aasta lõpupäeval (31. detsembril).

1	E.	Uus aasta	19	Päike tõuseb : Läheb looja :			
2	T.		20	1. jaan. kell 9,02 m. kell 3,31 m.			
3	K.		21	11. " " 8,56 " " 3,47 "			
4	N.		22	21. " " 8,42 " " 4,08 "			
5	R.		23	31. " " 8,24 " " 4,31 "			
6	L.		Kolmek. p.	24			
7	P.	Paavli p.	25	Märkused.			
8	E.		26				
9	T.		27				
10	K.		28				
11	N.		29				
12	R.		30				
13	L.		31				
14	P.	Tõnise p.	1				
15	E.		2				
16	T.		3				
17	K.		4				
18	N.		5				
19	R.		6				
20	L.		7				
21	P.		8				
22	E.		9				
23	T.		10				
24	K.		11				
25	N.		12				
26	R.		13				
27	L.		14				
28	P.		15				
29	E.		16				
30	T.		17				
31	K.		18				

Perenaised, kui tahate saada odavaid ja hää kvaliteediga kööginõusid, siis astuge Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoja“ kauplusesse.

1	N.		19	Päike tõuseb: Läheb looja: 10. veebr. kell 8,01 m. kell 4,56 m. 20. „ „ 7,36 „ „ 5,20 „
2	R.	Küünla p.	20	
3	L.		21	
4	P.		22	<i>Märkused.</i>
5	E.		23	
6	T.		24	
7	K.		25	
8	N.		26	
9	R.		27	
10	L.		28	
11	P.		29	
12	E.		30	
13	T.	Vastla p.	31	
14	K.	Tuha p. 	1	
15	N.		2	
16	R.		3	
17	L.		4	
18	P.		5	
19	E.		6	
20	T.		7	
21	K.	Palvepäev	8	
22	N.		9	
23	R.		10	
24	L.	E. V. aastap.	11	
25	P.		12	
26	E.		13	
27	T.		14	
28	K.		15	

Ainult siis saab maja kindel ja vastupidav, kui
ostate ehituseks tarvismineva materjali Laekvere
Tarvitajate Ühisus „Talupojalt“.

1	N.		16	Päike tõuseb : Läheb looja : 1. märts kell 7,11 m. kell 5,41 m. 11. " " 6,44 " " 6,05 " 21. " " 6,15 " " 6,27 " 31. " " 5,46 " " 6,50 "
2	R.		17	
3	L.		18	
4	P.		19	Märkused.
5	E.		20	
6	T.		21	
7	K.		22	
8	N.		23	
9	R.		24	
10	L.		25	
11	P.		26	
12	E.	Taliharja p.	27	
13	T.		28	
14	K.		1	
15	N.		2	
16	R.		3	
17	L.		4	
18	P.		5	Kevade alg.
19	E.		6	
20	T.		7	
21	K.		8	
22	N.		9	
23	R.		10	
24	L.		11	
25	P.	Palmip. p.	12	Suur Nelj. Suur Reede
26	E.		13	
27	T.		14	
28	K.		15	
29	N.		16	
30	R.		17	
31	L.		18	

Hää kvaliteediga riided saadaval

mõõdukate hindadega

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupojal“.

1	P.	1. Kevadp.	19	Päike tõuseb : Läheb looja : 10. apr. kell 5,18 m. kell 7,13 m. 20. „ „ 4,50 „ „ 7,35 „ 30. „ „ 4,24 „ „ 7,58 „	
2	E.	2. Kevadp.	20		
3	T.	3. Kevadp.	21		
4	K.		22		
5	N.		23	<i>Märkused.</i>	
6	R.		24		
7	L.		25		
8	P.		26		
9	E.		27		
10	T.		28		
11	K.		29		
12	N.		30		
13	R.		31		
14	L.	Künni p. 	1		
15	P.		2		
16	E.		3		
17	T.		4		
18	K.		5		
19	N.	Tuule ristip.	6		
20	R.		7		
21	L.		8		
22	P.		9		
23	E.	Jüri p.	10		
24	T.		11		
25	K.		12		
26	N.	Linnu ristip.	13		
27	R.		14		
28	L.		15		
29	P.		16		
30	E.		17		

**Põllupidajad! Tuletage meelde, et meil on alati
kunstväetist ladus.**

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“.

1	T.	1. Mai p.	18	Päike tõuseb : Läheb looja :	
2	K.		19		
3	N.	Lehe ristip.	20	11. mail kell 3,57 m.	kell 8,24 m.
4	R.		21	21. " " 3,36 "	" 8,44 "
5	L.		22	31. " " 3,19 "	" 9,02 "
6	P.		23	<i>Märkused.</i>	
7	E.		24		
8	T.		25		
9	K.		26		
10	N.	Taevam. p.	27		
11	R.		28		
12	L.		29		
13	P.		30		
14	E.		1		
15	T.		2		
16	K.		3		
17	N.		4		
18	R.	Eeriku p.	5		
19	L.		6		
20	P.	1. Nelip. 	7		
21	E.	2. Nelip.	8		
22	T.	3. Nelip.	9		
23	K.		10		
24	N.		11		
25	R.		12		
26	L.		13		
27	P.		14		
28	E.		15		
29	T.		16		
30	K.		17		
31	N.		18		

Peremehed ja perenaised!

Teen igasugust plekisepa tööd.

Töö korralik.

Odavad hinnad.

A. Senkel, Laekvere Arus.

1	R.		19
2	L.		20
3	P.		21
4	E.		22
5	T.		23
6	K.		24
7	N.		25
8	R.		26
9	L.		27
10	P.		28
11	E.		29
12	T.		30
13	K.		31
14	N.		1
15	R.	Viidi p.	2
16	L.		3
17	P.		4
18	E.		5
19	T.		6
20	K.		7
21	N.		8
22	R.	Suve alg.	9
23	L.		10
24	P.	Jaani p.	11
25	E.		12
26	T.		13
27	K.	7 magaja p. ☾	14
28	N.		15
29	R.		16
30	L.		17

Päike tõuseb: Läheb looja:
 10. juun. kell 3,08 m. kell 9,17 m.
 20. " " 3,05 " " 9,24 "
 30. " " 3,09 " " 9,23 "

Märkused.

**Pulma-, leeri- ja sünnipäevadeks leiate nägusaid
kingitusi odavate hindadega**

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“.

1	P.	Heina-Maar. p ☾	18	Päike tõuseb: Läheb looja:	
2	E.		19	11. juul. kell 3,22 m. kell 9,14 m.	
3	T.		20	21. " " 3,39 " " 8,58 m.	
4	K.		21	31. " " 3,59 " " 8,38 m.	
5	N.		22		
6	R.		23		
7	L.		24		
8	P.	7. venna p. ☉	25	<i>Märkused.</i>	
9	E.		26		
10	T.		27		
11	K.		28		
12	N.		29		
13	R.		30		
14	L.		1		
15	P.	☾	2		
16	E.		3		
17	T.		4		
18	K.		5		
19	N.		6		
20	R.		7		
21	L.		8		
22	P.	Madli p. ☉	9		
23	E.		10		
24	T.		11		
25	K.		12		
26	N.		13		
27	R.		14		
28	L.		15		
29	P.	Olevi p.	16		
30	E.		17		
31	T.		18		

Heinakuul, kiirel tööajal on tarvilik hää ja vastu-
pidav vikat. Soodsam ostukoht

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“.

31 p.

August — Lõikusekuu

1	K.		19	Päike tõuseb :	Läheb looja :
2	N.	☾	20	11. aug. k. 4,23 m.	kell 8,12 min.
3	R.		21	21. " " 4,45 "	" 7,46 "
4	L.		22	31. " " 5,07 "	" 7,18 "
5	P.		23	<i>Märkused.</i>	
6	E.		24		
7	T.		25		
8	K.		26		
9	N.		27		
10	R.	☾	28		
11	L.		29		
12	P.		30		
13	E.		31		
14	T.		1		
15	K.	Rukki-M. p.	2		
16	N.		3		
17	R.		4		
18	L.	☾	5		
19	P.		6		
20	E.		7		
21	T.		8		
22	K.		9		
23	N.		10		
24	R.	Pärtli p. ☾	11		
25	L.		12		
26	P.		13		
27	E.		14		
28	T.		15		
29	K.		16		
30	N.		17		
31	R.	☾	18		

Daamidele ja härradele pakub Laekvere Tarv. Üh.
 „Talupoeg“ odavate hindadega moodsaid ja vastu-
 pidavaid jalanõusid.

1	L.		19	Päike tõuseb:	Läheb looja:
2	P.		20	10. sept. kell 5,29 m.	kell 6,50 m.
3	E.		21	20. „ „ 5,50 „	„ 6,21 „
4	T.		22	30. „ „ 6,13 „	„ 5,52 „
5	K.		23	<i>Märkused.</i>	
6	N.		24		
7	R.		25		
8	L.	Ussi-M. p.	26		
9	P.		27		
10	E.		28		
11	T.		29		
12	K.		30		
13	N.		31		
14	R.		1		
15	L.		2		
16	P.		3		
17	E.		4		
18	T.		5		
19	K.		6		
20	N.		7		
21	R.	Matteuse p.	8		
22	L.		9		
23	P.	Sügise alg.	10		
24	E.		11		
25	T.		12		
26	K.		13		
27	N.		14		
28	R.		15		
29	L.	Mihkli p.	16		
30	P.		17		

Õpilased! Asuge noorelt ühistegevuse põllule.

Soodsam koolitarvete ostukoht õpilastele on

Laekvere Tarvitajate Üh. „Talupoeg“.

1	E.		18	Päike tõuseb :	Läheb looja :
2	T.		19	11. okt. kell 6,36 m.	kell 5,24 m.
3	K.		20	21. „ „ 7,01 „	„ 4,54 „
4	N.		21	31. „ „ 7,24 „	„ 4,29 „
5	R.		22	<i>Märkused.</i>	
6	L.		23		
7	P.	Lõikuse p.	24		
8	E.		25		
9	T.		26		
10	K.		27		
11	N.		28		
12	R.		29		
13	L.		30		
14	P.	Kolletam. p.	1		
15	E.		2		
16	T.		3		
17	K.		4		
18	N.	Luukase p.	5		
19	R.		6		
20	L.		7		
21	P.		8		
22	E.	Kaasani-M. p	9		
23	T.	[	10		
24	K.		11		
25	N.		12		
26	R.		13		
27	L.		14		
28	P.	Simuna p.	15		
29	E.		16		
30	T.		17		
31	K.		18		

Liha- ja vorstikauplus

R. Saar

Simunas.

1	N.		19	Päike tõuseb : Läheb looja : 10. nov. kell 7,48 m. kell 4,05 m. 20. " " 8,11 " " 3,45 " 30. " " 8,32 " " 3,30 "	
2	R.	Hingede p.	20		
3	L.		21		
4	P.		22		
5	E.		23	<i>Märkused.</i>	
6	T.		24		
7	K.		25		
8	N.		26		
9	R.		27		
10	L.	Märdi p.	28		
11	P.		29		
12	E.		30		
13	T.		31		
14	K.		1		
15	N.		2		
16	R.		3		
17	L.		4		
18	P.		5		
19	E.		6		
20	T.		7		
21	K.	Leemeti-M. p	8		
22	N.		9		
23	R.		10		
24	L.		11		
25	P.	Surnute p.	12		
26	E.		13		
27	T.		14		
28	K.		15		
29	N.		16		
30	R.	Andrese p.	17		

Ega Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupojal“

ei puudu ka põllutöö riistad ja viljapeksu masinad.

1	L.		18	Päike tõuseb :	Läheb looja :
2	P.		19	1. det. kell 8,34 m	kell 3,29 m.
3	E.		20	11. " " 8,50 "	" 3,21 "
4	T.		21	21. " " 9,01 "	" 3,21 "
5	K.		22	31. " " 9,03 "	" 3,30 "
6	N.	Nigula p. ☉	23	<i>Märkused.</i>	
7	R.		24		
8	L.	Nigula-M. p.	25		
9	P.		26		
10	E.		27		
11	T.		28		
12	K.		29		
13	N.	Luutsina p.	30		
14	R.	☾	1		
15	L.		2		
16	P.		3		
17	E.		4		
18	T.	Laatsaruse p	5		
19	K.		6		
20	N.		7		
21	R.	Tooma p.	8		
22	L.	Talve alg. ☺	9		
23	P.		10		
24	E.		11		
25	T.	1. Jõulu p.	12		
26	K.	2. Jõulu p.	13		
27	N.	3. Jõulu p.	14		
28	R.		15		
29	L.	☾	16		
30	P.		17		
31	E.	Vana aasta	18		

Vanemad! Lastele jõulukuuse ilustusi ja jõuluküünlaid saate odavalt

Laekvere Tarvitajate üh. „Talupojalt“.

Laadad.

Kui laadapäev laupäeva ehk pühapäeva peale langeb, siis peetakse laat järgmisel töö- ehk esmaspäeval.

Hobustelaata peetakse Tallinnas kaks korda kuus — pühapäevadel peale 1. ja 15. kuupäeva.

Jaauuaris.

7. Võrus, Orgital. 8. Tartus. 10. Elvas, Suure-Jaani alevis. 12. Koerus, Antslas. 13. Jõgeva vallas. 14. Põltsamaal. 15. Otepääl, Laekveres. 17. Mustla alevis, Mustyees, Mehikoorma alevis. 19. Värskas Petserimaal. 23. Rasinal, Valgas. 24. Paides. 25. Võõpsus. 28. Tormas.

Veebruaris.

1. Kallastes. 2. Kilingi-Nõmmes. 3. Jõgeval, Pärnus. 4. Võrus. 5. Tõrvas. 8. Elvas, Narvas. 10. Rakveres, Räpinas, Antslas. 11. Põltsamaal. 12. Tapal. 14. Otepääl. 15. Petseris, Pukas. 16. Viljandis, 3 p. 17. Tartus. 19. Paides. 20. Petseris, Vasknarvas. 21. Valgas. 22. Mustvees. 26. Võõpsus. 28. Viljandis.

Märtsis.

1. Jõgeval. 3. Jõhvi alevis. 5. Elvas. 6. Petseris, Boorna l. 7. Otepää alevis. 8. Antslas. 10. Tõrvas, Mehikoorma alevis, Puhja alevikus. 11. Põltsamal. 12. Veneveres, Amblas. 14. Võrus, Vaimastvere vallam. j., Kodijärve vallam. j., Mõisakülas. 15. Raplas. 16. Rannus. 18. Kallastel, Sangastes, Laius-Tähkveres, Keila alevis, Järva-Jaanis. 20. Leevi alevis, Avinurme vallamaja j.

Tüiril, Simunas, Misso vallam. j., Võõpsus. 21. Väike-Ulilas. 23. Valgjärves, Valgas, Varnjas, Leisi al. 24. Laiuse vallam. j., Laekveres. 25. Voldis 26. Petseris, Vana-Pranglis, Krüüdneri v., Sulbi alevikus. 28. Paides, Valgutas. 31. Mustvees ja Viljandis.

Aprillis.

2. Antslas. 4. Petseris. 5. Tartus, Viljandis. 8. Kastre-Võnnus. 9. Petseris, Elvas. 10. Põltsamaal, Sooniste v. 12. Võrus. 14. Koorveres, Nina külas, Pikanurmes. 15. Otepääl. 17. Tapal. 18. Koerus, Mustla alevis. 19. Kilingi-Nõmmes. 23. Vasula kõrtsi j. 24. Vastseliinas, Amblas, Petseris. 25. Võrus, Kanepi alevikus, Narvas, Suure-Jaanis, Alatskivil. 26. Tsirgulinna alevikus, Jõgeval, Suure-Jaani alevis, Mooste vallam. juures. 27. Saare vallas. 28. Sulaojal, Krüüdneri v., Abjas, Rakveres. 29. Valgas, Tormas, Kärsa laat. 30. Vastse-Nõo asund., Kuremaal.

Mais.

2. Alamustil, Tõrvas, Räpinas, Vändra alevis, Mõniste vallam. j. 3. Võru vallas, Otepää alevis, Anija v., Koosal, Mustvees. 4. Jõhvi alevis, Pärnus. 5. Elvas, Haapsalus, Elistveres. 6. Haaslava vallamaja juures Kurepalus, Tapal, Antslas, Värskas. 7. Lohusuus, Põlva alevikus, Mõisakülas. 8. Reolas. 9. Uue-Antslas. 10. Põltsamaal. 11. Petseris. 12. Võrus. 14. Karilatsis, Pukas, Kallastes. 16. Paides. 18. Sangastes. 22. Võõpsus. 23. Valgas. 25. Koerus. 26. Petseris, ristipäeva l.

Juunis.

1. Rasinal, Sulbi alevikus. 5. Viljandis. 9. Antslas. 10. Elvas, Kasepää. 12. Paides, 13. Volt-

vetis. 14. Lootvinal, Vastse-Kuuste vallas. 15. Otepää al., Mustla alevis. 16. Tapal. 18. Kilingi-Nõmmes, Jõgeval. 20. Põltsamaal, Pikasillal, Patkülas, Mustvees, Järva-Jaanis. 21. Võrus. 25. Petseris Jaani laat. 26. Rakveres, Viljandis.

Juulis.

1. Valgas. 3. Paides. 4. Tartus, Antslas. 6. Pärnus. 7. Petseris, Jaani l. 8. Taagepera val. j., Saadjärves. 10. Elvas. 12. Värskas 15. Karksi-Nuias. 18. Otepää alevikus, Tõrvas, Põlva alevik. 20. Misso vallam. juures. 23. Kuresaares, 2 näd. 25. Võrus. 27. Rakveres.

Augustis.

1. Kilingi-Nõmmes, Paides. 2. Pärnus, aasta-laat. 8. Elvas. 10. Mustvees. 12. Tõrvas. 15. Otepääl, Petseris, Maarja laat. 17. Põltsamaal, Pukas. 19. Värskas, Valgutas. 21. Kallastes. 23. Valgas. 24. Tapal. 25. Võrus. 26. Paides, Möisakülas. 29. Tõrvas, Rakveres 2 p. 30. Antslas. 31. Häädemeestel, Helmes.

Septembris.

2. Suure-Jaani alevis. 5. Viljandis, Otepääl. 6. Vastse-Nõo asund., Vastemõisas. 7. Hummuli-Soel. 8. Elvas, Hallistes, Kilingi-Nõmmes. 13. Valgas, Kolga-Jaanis. 14. Ninakülas, Kuresaares, Abjas, Jõgeval, Ahja-Läänistel. 16. Tapal, Rõngus. 17. Mehikoorma alevis, Räpinas. 18. Sangastes, Kaarepere vallam. j. 19. Mustvees. 21. Rõuges. 23. Tartus, Paides, Sürgaveres, Holdres. 25. Antslas. 26. Võrus. 27. Põlva alevikus. 28. Kuresaares. 29. Karksi-Nuias, Kirepis.

Oktoobris.

1. Krüüdneri v., Rasinal, Mõisakülas. 3. Tõrvas, Narvas, Koosal, Vändra alevi. 4. Rakveres 2 p., Kallastes. 5. Elvas, Pärnus. Jõhvi alevi, Maarja-Magdaleena alevikus. 7. Viljandis. 8. Tapal, Pukas. 9. Jõgeval. 10. Lohusuus, Valgas, 12. Tartus. 13. Võrus. 14. Kilingi-Nõmmes, Peteris Mihkli l. 15. Rannus, Avinurmes. 16. Vastse-Kuustes. 17. Rakveres 8 p., Otepää alevi, 18. Suure-Jaanis, Võõpsus. 19. Mustla alevi. 20. Voldis, Põltsamaal, Uue-Antlas. 21. Kastre-Võnnus. 22. Kodijärve vallam. j. 23. Mustvees, Vasula kõrtsi j., Kõo Mõisas, Mooste vallas. 24. Tsergu-linna alevikus. 26. Võrus, 27. Laekveres, 28. Pikenurmes, Järva-Jaanis. 29. Tormas, Kärša laad. 31. Mõniste vallamaja j.

Novembris.

2. Saadjärves, Paides, U-Vändras. 4. Tõrvas. 5. Suure-Kambjas, Antslas. 6. Kaareperes, Rakveres. 7. Valgas, Elvas. 11. Võrus, Viljandis. 12. Karilatsis. 14. Tartus. 15. Põltsamaal. 18. Suure-Jaanis. 21. Otepää alevi, Tamsalus. 23. Paides, Mustvees. 25. Võõpsus. 27. Amblas. 28. Voltvetis. 29. Võrus.

Detsembris.

1. Abjas. 3. Valgas, Tapal, Rāpinas. 5. Rakveres. 7. Jõhvis, Kallastes. 8. Viljandis. 12. Tõrvas, Narvas, Järva-Jaanis. 13. Tartus. 14. Koerus, Antslas. 15. Võrus, Jõgeval. 16. Otepää. 18. Paides, Põlvas. 19. Elvas, Tõrvas, Võõpsus. 21. Mustvees. 28. Valgas,

Laekvere Tarvit.Ühisus „Talupoja“ juhatus, revisjoni komisjon ja äriteenijad.

Istuvad vasakult: Ed. Reiman, K. Kuusman, K. Arak, R. Luha.

Seisavad: A. Suigussar, J. Kriel, A. Korstnik, R. Korstnik, A. Laurisson.

Laekvere Vastastikku Kindlustusselts

Laekveres, telef. 3.

Kindlustab

hooneid, kaupa ja igasugu val-
lasvara tuleõnnetuse vastu.

Odav preemia.

Edasikindlustamine Kindlustusselts „Eestis“.

Seltsi asjaajaja hra Suigussar Laekveres.

Tarvitajad!

Kõige soodsam

**rauakaupade,
aknaklaasi ja
maalrivärvide**

ostukoht on

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“.

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“ maja.

Laekvere Tarvitajate üh. „Talupoeg“ 1909—1934.

Kakskümmend viis aastat ühistegelist tööd! Kirju rida mitmesuguseid sündmusi sellel suurel murrangute ja reformide ajajärgul, mida oleme üle elanud. Ühistegelase seisukohta võib selle ajajärgul võrrelda asunikuga, kes valinud omale tööpõllu ürgmetsa rägistikku, kus pisut üles konksitud maad ja katseks seeme peale visatud, et näha kas see idaneb. Oli ju sellel asutamise ajal olukord kõikjal palju teisem kui praegu. Juba paljas ühingu või nagu sellal rohkem moodis — kooperaatiivi — nimetus äratas Vene valitsuses kahtlust, too oli ju päris sotsiaalne krempel, mis äritas selleaegseid võimumehi kui punane rätik härga.

Et aga välismaadel mitte purutagurlisena silma puutuda, selleks leiti tee, mis tegelikus elus kindlustas seisukorra, et ühingud bürokraatidele kardetavaks ei võinud saada. Nimelt propageeriti isegi poolametlikul teel väikeste küla kooperaatiiv kaupluste asutamist, kui abinõu „kulakite“ vastu, missuguseid leidis laial Vene maal küllalt, kuid jumala pärast, mitte mingisuguseid ühingute keskliite, millede kätte juba oleks koondunud kapitaalset võimu, seda ei jõudnud keegi selleaegselt valitsuselt välja tingida. Nii. Sellega olid hundid söönud ja lambad terveks jäetud. Kontoristide käpa alla pidid paenutama endid uuel asutatud ühingud ja „juuded“ tegid häid „gescheffe“ ühingute arvel, sest teada oli, et uue asutatud ühingu juhtivad jõud ei olnud ärialal veel kogenud, mida võimaldab alles pikemaajaline töötamine äris.

Sarnaste asjaolude ajal avati Laekvere tarvitajate ühingu kaupluse uksed 25. märtsil 1909 aastal majas, kus kaks erakaupmeest järjekorraliselt olid pankrotti läinud, kõrval suurest käidavast teest. Ei olnud parema asukoha valiku võimalust. Kas asutajad ka ühiskaupluste esiisade „Rochdale Kangrute“ viisil aru pidasid, kes nende hulgast nii julge on, et esimesena kaupluse ukse avab ei tea, sest nende ridade kirjutaja ei olnud asuta-

jate seas, vaid asus sinna hulka alles paar aastat hiljem. Sünnitas ju ühiskaupluse avamine kohalikkude erakaupmeeste hulgas tolmu, kes rahvale seletasid, et kauem see ühing küll ei suuda tegutseda kui kaks nädalat.

Esialgseks raskuseks oli kõige enam see, et ühing pidi oma sisseostud tegema samade kontoristide juures, kus tegid seda kõik väiksed külapoodnikud ja nii neil kaup sama hinnaga käes oli. Ühingu edenemiseks ei olnud aga teist teed, kui pidi kõige pealt hakkama hindasid alla suruma, muidu ei tulnud ostjad poodi. Asutajate seisukord oli päris tõsine. Võib ette kujutada inimese elu täis erakordseid kohustusi, mida oled võtnud enese peale juhtiva jõuna, kohustusi oma kaaskodanikkude — ühingu liigete vastu, kes on usaldanud sulle võimu selle asutuse saatuse üle milles töötad; kes suhtuvad sulle usalduslikult, neile puhta võeras ja tundmata asjas, kohustusi selle kõrge eesmärgi vastu, mis peitub ühistegelise liikumise põhimõttes. Juhatusel tuli piinlikult püüda ära hoida kulusid ja soodsamaid sisseostu tingimisi otsida, mis mõne aastase töötamise ja kogemuste tõttu ka korda läks.

Ühingu algaastatel enne suurt ilmasõda oli kaubaturg kaupadega ülekoormatud, nii et Laekvere tarvitajate ühingul kui korralikult arveid tasuval asutusel sobis päris häid äritehinguid. Asja juurde asusid ka naabri Venevere ja Avanduse tarvitajate ühinged ja mõnedki suuremad kaubapartiid otse vabrikutest said kohale toodud, millede realiseerimine ühingu tegevust tuntavalt mõjutas. See tõi ühingule juurde hulga liikmeid ja nõrgendas erakaupmeeste konkurentsi. Üks tugevamatest erakaupmeestest tüdines võistlusest peagi, müüs oma järelejäänud kauba rämpsuga teisele ära ühes majaga. Teine nendest, kes ühingu kaupluse avamise päeval kõik aiad ja postid reklaamlehti täis naelutas ja oma kaupadelt hinna alandust lubas, läks paari aasta pärast järele. Nüüd vabanes maja, mis asus sobivas kohas ja majaomanik tegi ühingu juhatusele ettepaneku, rentida tema maja kaupluse alla. Et aga maja vana ja kõdunenud oli, siis ei tahtnud ühingu juhatus seda ja

tegi majaomanikule ettepaneku ehitada uus maja, muidu ühing seda rendile ei võta. Majaomanik oma poolt tingis, et ühingu juhatus sõlmiks rendilepingu kuue aasta peale, muidu tema ei või uut maja ehitada. Juhatus seda asja põhjalikult kaaludes leidis, et kohasem on on ikka uued ja suuremad ruumid võtta 250 rubla aastarendiga endise 100 rubla vastu vanas majas, kus ruumid olid pimedad ja kitsad, kaubaga otse täiskiilutud, nii et seintel ja lae all üldse enam vaba kohta ei leidnud. On ju maa-kauplus tegelikult universaalkaubamaja, kus peab saada olema kõike, tökatist siidini, mis kogusummas mõni-tuhat artiklit välja teeb. Uutesse ruumidesse asumine andis ärilises käigus tublisti tunda, pealegi oli võistleja kadunud ja vanad ruumid jäid tühjaks, sest alanud ilmasõda lõi kaubanduse segamini. Paar aastat peale sõja algust seletas majaomanik, et tema ei või enam selle rendiga oma maja ühingu käes pidada ja ütles lepingu lõpetatuks, kuigi kaotas selle juures ühe aasta rendi, sest leping ei olnud veel aegunud ja tema ise lepingu sõlmimise juures oli sarnase tingimuse sisse võtnud, et see pool lepingu osalistest kes enne täht-aega lepingu lõpetab, maksab teisele ühe aasta rendi kahjutasuks. Et oma kahju tasuda, teatas majaomanik, et tema nüüd alla 750 rubla ei mõtlegi ühingule maja rentida. Ühingu juhatuse seisukord muutus raskeks, väljavaateid teise maja saamiseks ei olnud. Pikema kaalumise järele tuldi otsusele, et ei ole teist teed kui võtta majaomaniku tingimused vastu ja sõlmida leping esialgu ühe aasta peale, siis ehk selle aja jooksul leidub midagi paremat võimalust. Majaomanikku juhatuse koosolekule kutsudes sõlmiti leping 750 rublalise aasta-rendi peale, kui selle juures üks juhatuse liige julges tähendada, et see on ikka liiga kõrge, siis ärritus maja-omanik ja seletas, et ühingu juhatus ei olla küllalt viisakas olnud ja tema meeletuletamise peale juba ise üüri kõrgendanud ja sellepärast tema jätab ka tänase lepingu alla kirjutamata. Nüüd oli seisukord päris räbal, kuid appi tuli soodne juhus. Käesolev lugu oli Saksa okupatsiooniaja lõpul ja sellel ajal muutus nii

mõnigi mees nii raskeks, et Eestimaa teda enam ei kannud ja ta pidi evakueerima. See saatust tabas ka Moora mõisa omanikku ja et ta vajab reisiraha, siis saatis ta oma tolaeagse valitseja tarvitajate ühingu juhatuse juurde ettepanekuga, osta ära Laekvere külast see maa-tükk, kus asub peal Laekvere kõrts ja endise Lõusa kõrtsi varemed. Ühingu juhatust leidis, et maakoht on äriliselt kõige sobivam ja ostis ära vana Laekvere kõrtsi hoone ühes selle juurde kuuluva maaga, mille peal asub praegune tarvitajate ühingu maja 13.000 rubla eest, üksikute ühingu liikmete poolt kokku pandud rahaga. Siis võidi ka majaomaniku kõrged renditingimused tagasi lükata ja oma majasse kolida, kuigi see oli viletsa-võitu, siiski ikka oma maja.

Vene valitsuse aja lõpust kuni Eesti vabadussõja alguseni oli ühingu olukord väga murdeline. Erakaup-lused olid viimase punavägede sissetungimise järele enam vähem suletud ja ühingu kohustuseks jäi elanik-kude varustamine tarbeainetega. Sellejuures tekkis kõik-sugu veidrusi, milledest tuleb meelde iseäranis üks juhus 1916 aasta kevadest, kui Vene valitsus omateada asus põllumajandusliste tarbete muretsemisele.

Ühingutele saadeti ringkirjad, et tuleb saata soovi-tavate kaubaartiklite nimestikud Põllutööministeeriumi kantseelisse Petrogradi, kust siis teele läkitatakse vaja-likud kaubad. Saades nõuetavad materjalid, selgus, et Vene põllutööministeerium kujutas endast mustlase-laagrit, kellel ei aimu ei olnud laia Venemaa üksikute osade majapidamise viisidest ja tarbetest. Seletati, et muidu on võimata täita tellimisi, kui tarvis saata mudelid kõigi asjade kohta, nagu adraaterad, adrahõlmad, vankri pussid ja nõnda edasi. Kui need kohale saadetud said, tuli teade, et võimata on sarnaseid valmistada Vene-maal, kus puuduvad sisseseaded, töölisel ja materjal. Selgus, et Baltimaid varustasid põllutööriistadega Riia ja Tallinna tehased ja kuidas väljaspool seda raiooni põldu hariti ehk millega seda tehti „*Богъ знает*“— seda ei teadnud Vene põllutööministeerium.

Eesti vabariigi alguaastatel, iseäranis 1921 aastal suure rahaväärtuse langemise puhul kogus ühingule palju liikmeid, kuigi nendest oli suur osa suhkru ja soola liikmed. Suuremaks tõmbejõuks tol ajal oli see asjaolu, et ühingu juhatus, vaatamata sellele, et kaupade hinnad iga nädalal tõusid, laskis müügile kõik kaubad selle hinnaga, mis ennem määratud, ilma vahepäälse kõrgendusega, sihilikult selleks, et selgeks teha tarvitajate ühingu sihti, müüa kaupu õige hinnaga. Vaatamata sellele, et ühingu revisjoni komisjoni ja üksikute liikmete poolt juhatusele märkusi tehti, et sarnane teguviis, kui müüdud kauba vastu poole vähem kaupa sisse osta saab, võib ühingu tühja ruumidega jätta, töötati endises sihis edasi ja tagajärjeks oli suurejooneline kaupade läbikäik, mis lubas katta vahekahjud ja andis tubli ülejäägi. Vanad kõrtsi ruumid osutusid suurenenud kauplusele kitsaks ja sellepärast otsustati rentida uuesti tagasi need ruumid, milledest välja koliti kõrtsi maja ostmisel. See oli tühi, sest vaheajal seal sees asunud meier oli välja kolinud.

Paar aastat hiljem tekkis ühingu juhatusel kavatus asutada piimatööstust, sest Eestis algas piimatööstuste asutamise ajajärk. Et aga asi võeras ja piimatootmine koha peal veel moodi läinud ei olnud, otsustati ühingu maja ruumid välja üürida meierile, kes selleks soovi avaldas, et näha kas piimatoodang hakkab arenema. See samm andis aga majaomanikule põhjust tõsta renti 18 000 marga peale aastas, sest ühingul omal ei olnud enam vabu ruume. Juhatus arvesse võttes, et oma msjast saab osa üüri tagasi, leppis majaomaniku nõudmisega. Järgmine aasta tõi ühingule renti 25000 marka ja kolmandal aastal esines majaomanik 50.000 margalise üüri nõudmisega. Nüüd ei olnud muud kui pidi ühingule uue maja ehitusega alustama. Ühingul oli oma krundi peale kokku veetud juba 85 kantsülda kive, praeguse maja ehituse otstarbeks, kuid ehitust ettevõtta senini ei olnud võimalik vajaliku kapitali puudusel ja kavatsusel oli ehitada sarnast maja,

mida võiks kasutada ka rahvamajaks, mille järele oli tungiv vajadus. Sellel põhjusel oli esialgu kavatsus ehitada ühisuse käes rendil oleva riigi maatüki peale väiksem puu maja, millise ehitamiseks Riigimaade valitsejalt ka luba oli saadud. Sellesse kavasse tõi aga muutust kokkulepe Paasvere vallavalitsusega, ehitada kooli ruumid, milliseid vajas vallavalitsus. Ülevõetud kokkuleppe alusel krediteeris vallavalitsus tarvitajate ühingu majaehitamisel 1.000.0000 margalise summa, mille pealt ühingul tuli maksta aastas 7%. Leping sõlmiti 5 aasta peale ja maja ehitus algas. Maja kavandi valmistas selleaegne E. T. K tehnika osakonna juhataja Jürisson, kuid ehitamisel sai esialgset kavandit palju vähendatud ja muudetud kooliruumidele sobivamaks. Ehitus algas 1925 aastal ja valmis 1926 aasta kevadel, nii et ühing võis oma kaupluse üürimajast üle tuua. See oli ühingu kestvuse ajal juba neljas kolimine ühe väikse maalapi peal ja sellega vabanes ühing kõrgest rendist ja ruumide kitsikusest, ühtlasi oli kätte saadud ka siht rahvamaja näol. Uutes avarates ruumides arenes seltskondlik elu hoogsalt ja isegi tarvitajate ühingu suuremad vastased on sunnitud tunnistama, et Laekvere tarvitajate ühingul on kohaliku seltskondlise elu arenenemises põhja panev algatus.

Paar aastat pärast maja ehitamist tekitas suuri sekeldusi ühingu kohaliku vallavalitsuse ump, see on uus majanduspoliitika meie parlamendi keeles. Nimitelt hakkas meeldima vallavalitsusele tarvitajate ühingu käesolev rendi maatükk, nagu omal ajal vanade israellitide maal, mille olukorda kirjeldab vana testament, ütles Ahab Nabot'ile: „Anna mulle oma viinamägi, see kõlbab mulle väga hästi rohuaiaks“. Et muul teel võimalik ei olnud tarvitajate ühingu maast ilma jätta, mindi lõppude lõpuks selle plaani peale üle, seda maad koolimaja alla võtta, kuigi koolimajale võimalik oli leida sobivamat kohta kui seda on laadaplats.

Tarvitajate ühing oleks seaduse alusel saanud osa sellest maast sellel juhul, kui täidetud oleks olnud eelmine kava ja selle maa peale hoone ehitatud, kuid

selle läbi oleks jäänud rahvamaja ehitus teadmata tuleviku peale. Peasta sai osa maad ainult Piimaühingule, mille peale meierei ehitati.

Tagasivaadates 25 aastase tegevuse peale, võivad ühingu juhtivad jõud üldiselt ühingu arenemisega rahul olla. Ühingu on täitnud oma otstarbe kauba hindade tasakaalus pidamise alal ja rahva poolehoid ei ole vastasrinna kihutustöö peale vaatamata vähenenud. Kerge ei ole olnud aga mitte juhatuse liikmete seisukoht, arvesse võttes neid arvukaid rünnakuid, mida on nende vastu ettevõetud. On tarvis suurt tahtejõudu, et välja kanda kõiki kahtlustusi, kadestusi, vihkamisi ja võidelda arusaamatuse ning umbusalduse vastu! On ju hülkade seas väga suurel arvul neid, kes oma isiklikke vigasid otsivad teiste juures ja ei taha üldse uskuda, et teistel need puuduvad.

Kahekümmne kuuenda aasta lävest üle veeredes soovib Laekvere tarvitajate ühingu praegune juhatus ümbruskonna rahvale paremat käekäiku ja ednemise võimalust, sest kriisi ajajärk näitab juba ülemineku tunnuseid, sellepärast suurimat tahtejõudu ja vastupidamist kõigile.

Ed. Reiman.

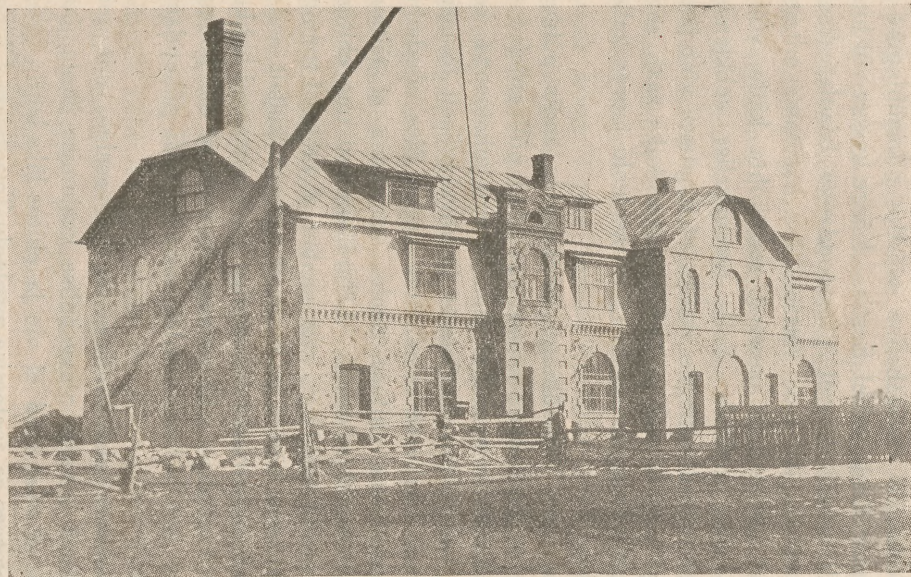
Erakaupluses.

Ostja: „Palun, lubage mulle 10 sendi eest pärimi.“

Kaupmees: „Ja siis muidugi kaalun Teile jahu ka.“

Ostja: „Täna, mul jahu on kodus, enda põllu saadus.“

Kaupmees: „Kui jahu ei osta, siis ma pärimi ka ei anna, võite seda osta ühiskauplusest.“

Laekvere piimaühing.

Laekvere piimaühing.

Laekvere piimaühing asutati aastal 1928, ajal, kui tekkis esimene omavaheline võistlus piimaühingute ja või eksportööride vahel Eestis. Kõrge kestev või hind turul oli annud tõuget piimatoodangu laiaulatuslisele suurenemisele ja seda ruttasid ära kasutama mitmed ärimehed, et endale paremat seisukohta kätte võita, maksku mis maksab. Selle omavahelise vehklemise juures ei tulnud kellegile meele, et ilmaturul võib järgneda äge surutis, mis paljudele saatuslikuks saab, seda ei tulnud selleaegse optimistlike meeleolu juures kellelegile pähe.

Laekvere piimaühingu asutamiseks andis põhjust asjaolu, et kohalikud asjast huvitatud põllupidajad ei saanud kokkulepet naabri piimaühingu juhatausega, kes pidasid koorejaama Laekveres ja kõvakäeliselt löiksid puhastkasu Laekvere arvel, kuni kerkis üles nõudmine uue koorejaama ehituse peale, sest vana ei täitnud enam vastavaid nõudeid. Läbirääkimised uue ehituse üle ei annud tagajärgi, sest naaber ei tahtnud tunnustada teisi oma kõrval ja arvas, et tema on küllalt suuteline võistleva surnuks uut asutust Laekvere arvel kokkupandud kapitaliga. Et sarnane teguviis ei ole kohane ühingule, kes sellest hoolis, eesmärk pidi pühendama abinõud.

Laekvere elanikkudele oli päevaselge, mis neid ootas, kuid pikema omavahelise kaalumise järele jõuti otsusele, et teist teed ei ole ja ehitus läks lahti. Võrreldes ehituse ja asutamise meeleolu Tarvitajate Ühingu majaga, leidis kaugelt suurem osavõtmine, sest ümbruskonna elanikud olid juba arusaamisele jõudnud, et kui midagi ette võetakse, siis saab see ka täide viidud.

Tehti ehituse juures materjali kokkuvedude näol ja muude töödega suurejooneliselt tasuta abitööd, mis kokkuvõttes teeb päris soliidse summa välja. Ehituskomisjonil kergendas see osavõtmine palju tööd, sest ehitada otsustati sarnane asutus, mis võimeline oleks igasugust kokkutulevat piima hulka läbi laskma, arvestades laialise ja veel alles välja kujunemata piimatootjate ringkonnaga. Ehituse kavandi valmistas juhatuse liige Ed. Reiman tasuta ja juhatas isiklikult ehituse tööd. Ehituse aastal peeti läbirääkimisi Padu piimaühinguga liitumise asjas, kuid nagu ikka, leidis ka tol korral vastaseid, kes ei nõustunud ettepanekuga, kuigi see oli ilmselt kõige õigem samm. Aprilliks 1930 aastal kui Laekvere meierei seisis töövalmis, oli Padu oma tegevuse seisma pannud äriliste kahjude tagajärjel, mis tekkisid ettenägematust ja oskamatust asjaajamisest. Nüüd algas piimatööstuses keerdtorm. Piimatootjad olid kõiksugu soodustustega ära hellitatud ja nii mõnigi mees toonitas, et tema ei hakka ennast enam piima-vedamisega vaevama, kellel piima vaja, see tuleb ja viib selle isegi ära. Koorejaamu oli viimasel ajal tekkinud kui seeni sügisel, iga väiksem mõtete lahkuminek tekitas rahulolematusi ja uute rühmituste asutamine algas jälle. Kukuti kaupleva piima siia ja sinna, kust keegi arvas saavat paremaid tingimusi. Seda ei tulnud kellegile pähe, et igal asjal on piir, millest üle minna ei saa ilma iseennast hävitamata. Tol ajal Kiltsis töötav erapiimatööstuse pidaja Nikolajev asus Laekvere ringkonnast piima äravedamisele ja temaga kaasa läksid paljud piimatootjad, hoolimata sellest, et asjaajajate ja ettenägijate poolt hoiatati sarnase ettevõtte eest.

Laekvere piimühingu juhtivatel jõududel olid siis päris tõsised ajad. Ägeda võistlusele tekkis juurde

sürutis endiste Padu võlausaldajate poolt, millise laviini kõrvalejuhtimiseks juhatus otsustas äkilise pöörde abil päästa seisukorda, andes piimatööstuse Põllumajandusliste ühisuste keskküsimise „Estonia“ administratsiooni alla. Ette teada oli, et Nikolajev kes kohe võistleja ühingu Simuna ja Laekvere vahel selle mustatöölise osa tahes ehk tahtmata oli sunnitud oma peale võtma, ei saa võlgadega ülekoormatuse tõttu ennast kaua vee peal hoida, kuna ühingud pidasid piimahinnad kõrgel ja vastane pidi igakuise väljamaksmisega ennast järjekindlalt nõrgendama. Selle juures aitas veel kaasa Nikolajevi tööstuse saaduste halb kvaliteet, mille läbi tema nendest turul vähem hinda sai kui võistlejad. Kahe aastase rabelemise järele läks Nikolajev põhja, kaasaviies paljude põllumeeste piimarahad.

Selle tagajärjel nõrgenes ka võistlus tuntavalt Laekvere kasuks. Võistlejad oma vananenud sisseseadega ei saa ka igal ajal kõrgema kvaliteedilist võid välja saata, kuna Laekvere sellel alal esirinnas püsib ja et Laekveres piinliku hoolega püütakse tööstuse kulusid alla suruda, on seisukord muutunud stabiilseks ja ühing võib ka käesoleva piimatööstustele üldiselt halvema aasta rahuldavalt lõpetada.

Või valmistamisele asus Laekvere piimatalitus 1. aprillil 1930 a., ajal, mil või hinnad maailmaturul kohutavalt langema hakkasid, kuid sellele vaatamata tõid ümbruskonna talupidajad:

	Piima kg.	millest valmistati ja võid kg.	maksti piima- toojatele kr.
1930.	2.039.002,0	79.675,0	164.114,42
1931.	1.538.866,0	61.159,0	81.306,07
1932.	1.877.017,0	76.159,0	73.360,44

Neid arvusid vaadates ja üleriiklikkude andmetega võrreldes leiame, et Viru maakonnas 1932 a. töötas 25 piimatalitust ja suuruse poolest olid esimestel kohtadel Vihula, Jõhvi, Väike-Maarja ja Laekvere neljandal kohal, mis kinnitab, et piimatalituses ümbrust ja elujõudu on.

Rahaliselt leiame, et Laekvere piimatalitus on päris suure summa raha põllupidajatele välja jaganud, mis kinnitab, et meierei on ümbruskonnale päris vajalik asutus.

Piimatööstus töötab 5 koorejaamaga, ehkki koorejaamad ei ole meiereile otsekohe kasulikud, kuid aiin ümbruses on väga palju väikseid majapidamisi, kes saavad oma väikest piimahulka siis meiereisse viia, kui see on ligidal ja nõnda korraldatud, et kiiresti piimast lahti saab.

Kui ülevälvatähendatud piimahulk ühte keskk kohta kokku toodaks, siis saaks piimatooja tundide viisi oodata, enne kui piima saab vastuvõtte vanni valada.

Neil asjaoludel on piimatalitus korraldatud ümbruskonna põllupidajate huvides koorejaamade võrguga, sellepärast kõik põllupidajad-karjapidajad rääkige oma naabritega, korraldage ühisvedu meiereisse.

Kui perenaised oma majapidamisest ülejääva piima puhta nõuga külmas vees hoiavad ja selle meiereisse saadavad, sellega kasvab piimahulk meiereis ja vähenevad tööstuskulud, mis kindlustab igale majapidamisele väikse kuid kindla sissetuleku.

Ed. Reiman.

Laekvere Vastastikku Kindlustusselts.

Käesoleva aasta juuni kuuni puudus Laekveres vastastikku kindlustusselts ideeliste ühistegelaste juhtimisel.

Töötab küll kohapeal aastaid Paasvere vastastikku kinnitusselts, kuid nimetatuga ei saanud kindlustusvõtjad üksi leppida ja asutasid uue.

Paasvere vastastikku kindlustusseltsis ei tarvitata edasikindlustust ja suurema õnnetuse puhul ei ole ta suuteline kahjutasu väljamaksma. Juhul kui kahjud on suuremad kui kogutud kapitalid, on lisapreemia võtmine möödapääsemata.

Ei ole ka märgata seltsil edu, tingitud vist sellest, et asjaajaja on üleriikliku aktsiaseltsi agent ja osa kindlustusi läheb tema läbi valla seltsilt minema.

Ka ei võeta igauhte liikmeks, kellest tunti konkurentsi seltsi juhtimises, ehkki risk oli hea.

Pole kerge läbilüüa praegusel ajajärgul, kui igas külas on mitu üleriikliku kindlustusseltsi agenti, kes kindlustused uuendavad kaks-kolm kuud enne tähtpäeva möödumist. Et üleriiklikkudes kindlustusseltsides kindlustus küllalt kallid ja omavahelisele võistlusele preemia alandamisel piir on pandud, selle tõttu ei puudu Laekvere vastastikku kindlustusseltsil edenemise võimalused.

Märksa odavamini, kui üleriiklikud kindlustusseltsid võib kindlustada varandusi, pakkudes sealjuures kindlustusvõtjale samasugust kindlust, kui üleriiklikud seltsid, sellepärast et riskid on edasikindlustatud kuni 100% kindlustusselts „Eestis“. Ei või siis kõne alla tulla juhtum, et selts ei suuda võimalikkude õnnetuste puhul kahju tasuda.

Möödunud kuudega on seltsi ümber kogunud arvukas kindlustusvõtjate pere, järgneval aastal on loota, et see paisub mitmekordseks. Paljudele on alles teadmata, et Laekverre on vastastikku kindlustusselts asutatud.

Siinne kindlustusvõtjate pere on arusaamisele jõudnud, et tarvis on kindlustada varandus seltsis, kus odavam preemia ja täielik kindlustus.

Laekvere vastastikku kindlustusseltsi poliisid on vastuvõtavad ka Eesti Maapangas.

Laekvere vastastikku kindlustusseltsi juhatus loodab, et eeloleval aastal kõik põllupidajad kindlustavad oma varanduse kohapealses ühistegelises ettevõttes, arvestades, et kriisiajal on iga sent kallid.

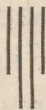
Al. S.

Kindlustusvõtjad!

Möödub Teie varanduse kindlustamise tähtpäev.

Enne kui kindlustust uuendate, kuulake järele Laekvere Vastastikku Kindlustusseltsi preemia suurus ja Teie veendute, et see on odavam kui üheski teises kindlustusseltsis.

Nõudke täpsemaid teateid.

Seltsi asjaajaja
hra Suigussar
Laekveres.

Kahele tõsisele ühistegelasele.

Härrad Karl Kuusman ja Eduard Reiman on töötanud Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoja“ juhtimisel, esimene ühisuse algpäevilt ja teine paar aastat hiljem, kuni käesoleva ajani, mil nimetatud ühisus jõuab oma 25 juubeliaastasse. Tõsise ja raugemata tahtejõuga on juhitud ühisust, töötades isegi ööseti, et saavutada kätte parem tulevik. On töötatud igasugustel rasketel ajajärkudel, kuid siiski võitjaks jäädud.

Nimetatud ühistegelased on pannud aluse ka teistele kohapealsetele ühistegeliste ettevõtetele ja ilma nendeta vaevalt oleks ühistegevus siin arenenud.

Meie nooremad võtame hääd eeskuju tublidest töömeestest ja soovime, et härrad Kuusman ja Reiman töotaksid veel kaua Laekvere ühistegelaste peres.

Al. S.

omatööstuse- ja omapakke- tooted

suudavad rahuldada enamuse
Teie elutarbeist.

Ühiskauplusis müügil: E. T. K.

toiduainetööstusest: jahud, tangud, kruubid, tee,
kohv, kakao, kamajahu

kalatööstusest: kilud (karpes, ämbreis, tünnes), sprotid,
silgud

maitseaineist: küpsetispulber, söögisooda, lauasool,
vürtsid mitmesugused jne. jne.

keemiatööstusest: saapakreem „Opaal“, veesaapamääre
„Merikaru“, vankrimääre, tavott, värnits, pesu-
sooda, tint jne.

naelatehasest „Tugev“: papi-, pleki-, lati-, krohvi-
jne. naelad

plekitööstusest: ämbrid, lüpsikud, liitrid jne.

tubakatööstusest: paberossid, paberossi- ja piibu-
tubakad

veinitööstusest: veinid mitmesugused.

Nõudke seletusi ühiskauplusist E. T. K. oma-
tööstuse- ja omapakketoodete paremuste üle —
tarvitage neid, sellega aitate ise end, aitate
maa, rahva välja raskusist.

Miks mõnedel kohalikkudel vastastikku kindlustusseltsidel pole edu?

Nimetatud küsimus on kaunis tähtis meie majanduselus, sest kohalikke kindlustusseltse on palju ja talupidajate varandus enamalt jaolt neis on kindlustatud. Ühel seltsil on edu, kuna teine naaber-vallas kiratseb.

Enne kui arutada nimetatud küsimust, peaksime kohalikud kindlustusseltsid liigitama nende omaduste ja iseloomu järel järgmiselt:

1. Täieliku naturaalkohustuse alusel töötavad seltsid. Õnnetuse puhul antakse kindlustusvõtjale abi ehitusmaterjali ja töö näol. Rahalist tasu üldse ei ole.
2. Kahjud tasutakse tagant järele sissenõutavate maksude abil. Siin on küll kahju tasumine rahas, kuid liigetelt kogutakse preemia peale õnnetust ja maksetakse siis kahjusaajale, mis võtab palju aega.
3. Liigetelt võetakse kindlustamise puhul väikest maksu. Selles tüübis tulevad esile eelmise tüübi puudused. Osa raha saab küll kätte, kuid osa tasutakse alles siis, kui liigetelt on tarvilik summa kättesaadud.
4. Ettemaksetavad preemiad on küllaldased kahjude täiel määral tasumiseks, kuid siin ei tarvitata liigitust hoonete tulekardetavuse järele.

Sellel tüübil on puuduseks, et võistlejad seltsid korjavad paremad riskid endale, neid on võimalik odavamini kindlustada.

5. Ettemaksetavad preemiad võetakse varanduse liigi järele, kuid ei tarvitata edasikindlustust.
6. Ettemaksetavad preemiad võetakse varanduse liigi ja põlevuse kardetavuse järele ja tarvitatakse edasikindlustamist.

Sellest liigitusest selgub, et seltsid, kes kuuluvad esimesse nelja liiki ei saavuta iialgi edu. Ei suudeta pakkuda kindlustusvõtjale täielikku kindlustust ja aegamööda kindlustused lähevad üleriiklikkude kindlustusseltside kätte.

Samuti ei saa suurt edu olla 5. liiki kindlustusseltsidel edasikindlustamatuse tõttu. Seltsil võib olla kogutud küll suur kapital, see võib aga kiirelt kaduda paari suurema õnnetuse puhul. Isegi möödapääsemata on siis lisapreemia võtmine.

Kõigist eelnimetatutest on paremad 6. liiki kuuluvad kindlustusseltsid, need pakuvad kindlustusvõtjale täielikku kindlustust.

Edu saavutamiseks on tarvilik ümberkorraldus.

Teine tähtis põhjus mitteedenemisel on asjaajajate puudus. On seltse, kus asjaajajateks üleriiklikkude kindlustusseltside agendid, need olevat kindlustustoiminguga vilunud. See on aga halb nähe ja võib esile tuua kurbe nähteid ja nimelt:

Agentidele maksavad üleriiklikud kindlustusseltsid tasu teatava % preemiast. Mida rohkem kindlustusi ja kõrgem preemia, seda rohkem tasu. Kohalikkudes seltsides maksetakse asjaajajale aga kindel palk. Nii siis kahes seltsis töötades saab tasu kahelt poolt, kuid sealjuures kannatab kindla palga maksja selts.

Ei ole asjaajajal tähtis, kas kohalikule kindlustusseltsile tuleb kindlustusvõtjaid juurde või mitte. parem on neid meelitada kindlustama varandust üleriiklikus seltsis. Provisjon on kindel.

Ka kindlustusvõtjatele mõjub halvavalt kohaliku seltsi rahamahutus, ei hoita küllalt kindlas kohas ja kasutatakse seda enda huvides. On teada juhus, kus kindlustusseltsi asjaajaja, kes oli erakaupmees, hoidis enda ja kindlustusseltsi raha kaupluses. Ühel ööl tungisid murdvargad kauplusesse ja viisid ära isikliku raha kuna kindlustusseltsi raha jäi alles varga teadmatusse tõttu.

Mis oleks olnud aga selle tagajärg, kui vargapoiss oleks viinud kõik. Selts oleks saanud suure kahju, sest asjaajaja majanduslikult pole hiilgaval järjel ja poleks suutnud kahju tasuda. See näide on hoiatuseks kindlustusvõtjatele, et nad taltaksid pere-mehelikult ja laseksid raha hoiule panna panka.

Ka üheks mitteedenemise põhjuseks on asjaolu, et hiilitakse mööda koostööst teiste kohalikkude ühistegeliste asutustega. Ühistegelased teavad, et ühenduses peitub jõud ja miks siis ei tarvitata seda põhimõtet. Koostöö on kadunudki just nendes kohtades, kus asjaajajad ei ole ühistegelased, nagu eelpool nimetatud juhul. Pole siis üldse mõeldav koostöö, paratamatult läheb kindlustusselts lahku teistest. Ei saa kõne alla tullagi hää vahekord erakaupmehe ja ühiskaupluse vahel. Mittesoliidne ärimees tarvitab igasuguseid võtteid, et lahti saada ühiskauplusest, kui kardetavast konkurendist.

Eelnimetatud mitteedenemise põhjused on küllalt tähtsad selleks, et võetaks vananenud seltsid ümberkorraldamisele ja pole ülearune sugugi, kui eraettevõtjad ja üleriiklikkude kindlustusseltside agendid tõrjutakse välja kohalikkudest ühistegelistest kindlustusettevõtetest.

Al. S.

Laekvere Ühispank.

Laekvere Ühispank asutati aastal 1926. Sel ajal kogunes nii mõnelgi talupidajal ülejääke majapidamisest ja et koha peal rahaasutust ei leidunud, otsustasid kohalikud elanikud avada panga, et võimaldada hoiusummade mahutust ja toetada laenudega kohalikke põllupidajaid, kellel seda vaja.

Põhimõtteliselt oli vajadus takistada raha üleminekut maalt linnadesse, missugune nähe iseenesest on maaelanikkudele majanduslisest seisukohast otse iseenese hävitamine.

Kapitaalse jõu koondumine linnadesse annab linnaelanikkudele täielise ülevõimu ja nemad võivad maaelanikke nende eneste kogutud kapitaliga oma heaksarvamise järele pingutada.

Palju teistem ja loomulikum on paigutada maaelanikul oma raha kohapealsetesse rahaasutustesse, sest see jääb otsekohe kohapealseks kasutamiseks ja selge on ju igale vähegi mõtlejale kodanikule, et maakoht kus küllaldaselt liigub raha, peab vastu igasugustele kriisidele ja survetele. Teisest küljest tunneb maarahaasutuse juhatus kohapealseid elanikke ja nende võimeid, hoiab ära kitsastel aegadel võlgade sissenõudmise survet, pikendades vajaduse korral laenusid ja anda välja nendele, kelledest on kindlasti tasujaid.

Laekvere Ühispank on oma lühikese tegevuse aja jooksul suutnud mõjutada kohapealse majanduslise elu arenemist, kuigi hiljem alanud majandusline kitsikus sundis põllumehi oma tagavarasid pangast tagasi võtma eneste majapidamise jalalhoidmiseks. Silmapaistvamaks teeneks Laekvere Ühispangal oli kohalise piimaühingu asutamise toetamine, ilma milleta piimaühingu asutamine pea võimata oleks olnud. Vaatamata piiratud läbikäigule on Laekvere Ühispanga tegevus annud igal aastal kindla ülejäägi, mida on võidud panga omakapitalidele juurde kanda.

Kindlustusselts „Eesti“

Asutatud 1907 a.

Kodumaa suurim ja edurikkam
ühistegeline kindlustusettevõte.

**Tule, elu, klaasi, murdvarguse,
koduloomade, õnnetusjuhtumite
ja rahe kindlustused.**

Seltsi valitsus:

Tartus, Suurturg 8.

Telefon 172.

Rakvere osakond:

Rakveres, Tallinna tän. 20, seltsimajas.

Telefon 315.

Laekvere esindajad:

hrad **Kuusman** — tule- ja elukindlustus ja

Suigussar — elukindlustus.

Kinnisvarad Tartus ja Rakveres.

Uuem ja täielikum linatööstus

Mõisaküla linaketrus-, kudumis- ja
pleegitusvabrik

A|S Linaprodukt

Vabrik Mõisakülas, telefon 25.

Juhatus Tallinnas, Valli 4, telefon 450-23.

Soovitab parimat linast ja takust lõnga
ja kõrges headuses kõiksugu pleekimata, pleegitud, värvitud ja kirjult koetud linast riiet.

Käterätikuriie

köögirätikuriie

laudlinariie ilusates mustrites,
valge ja värviline

salfrätiriie, ilusates mustrites

igasugu pesuriiet

voodilinariie

padjapööririie

päevatekiriie valge ja

wärviline, ilusates

mustrites

käsitööriie igas lauses ja jämeduses

presendid ja presendiriie

kotiriie

madratsiriie

vaheriie

juusturiie

põrandariie

põrandavaibad

mantliriie

kleidiriie

j. n. e.

Lina ja taku vastuvõtmine

ümbertöötamiseks ja otsekohe vahetamiseks

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupojas“.

Tõde ja õigus.

Meie isaisad ja isad kandsid kodu-
koetud ja värvitud riiet ning ostsid
omale talud.

Meie pojad ja tütrede aga kannavad
vabrikus värvitud ja koetud riiet
ning isatalud

lähevad oksjonile.

Sellepärast perenaised valmistage
ise riiet ja värvige kodus „Karu“
värvidega, siis on jälle

jõukus majas.

Müügil :

Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“
Laekveres.

Ühistegeline Kinnitusselts **„Talu“**

Juhatus: Tallinn, Estoonia
puiestee 27, telef. 459-07.

Toimetab soodsatel tingimistel:
Tule-, elu-, looma-, rahe-,
murdvarguse-, õnnetusjuhusete-
ja tööliste kindlustusi.

„Talu“ on suurema kindlustajate
arvuga kindlustus ettevõte.

„Talu“ ei nõua kindlustajatelt lisa-
vastutust.

Esindajad igal pool.

Esind. Laekveres hra K. Arak.

Paasvere saeveskis

Laekvere telef. 2

lõigatakse ja hõõveldatakse

igasuguseid

laudu.

Müüakse mitmetseltsi

tisleri- ja ehitus-materjali.

Võetakse igasuguseid

tellimisi vastu.

Soodsad hinnad.

Juhatus.

Firma H. Stahl'i

Asutatud 1895 a.

Värvimise- ja villatööstus

Rakveres, Pikk tän. 31.

Värvib kõiksugu riidet vastupidavaks värviks.

Kraasib ja ketrab lõnga.

Kõrgeväärtusline esimese klassi töö.

Hinnad mõõdukad, valmistus kiire ja töö eest täieline vastutus.

Tööstuse rentnik ja tehniline juht

Al. Ressar

Telefon 2-92.

Siinselt ümbruskonnalt võtab tööd vastu:

Laekvere Tarvitajate Üh. „Talupoeg“.

Jlusad
laulus- ja
ilusõrmused,
monogrammid,
käekirjad,
käeketid,
manšetinööbid
hõbedast ja kullast
valmistatakse

Ed. Ratassepa

kella- ja kullasepa töötoas
Simunas, M. Peebu majas.

Sealsamas parandatakse
käe-, tasku-, laua- ja seinakelli.

Ostan hõbedat ja kulda.

Töö eest täielik vastutus.

M. Mirvitz

Tallinn, Lai tän. 34 k. 3

Kõnetraat nr. 442-64

Posti jooksev arve nr. 101

Klaas-,
kivi-,
portselan-,
email-,
plekk- ja
nikkel-

majapidamisriistad

Petrooleumilambid
ja nende osad

Hinnad väljaspool võistlust

Ladudele jääb endine aadress:

Tallinn, Vana Sadama tän. 11 (hoovis)

Telef. 427-65

Laekvere Ühispank

Laekveres, telef. 3.

Võtab raha hoiule, maks-
tes ajakohast protsenti, annab
laenu, võtab veksleid ning
teisi dokumente sissenõudmi-
seks. Toimetab kõiki muid
pangaoperatsioone.

Kodanikud!

**Raha kodus hoida on
kardetav ja tuluta.**

Tooge oma raha hoiule
Laekvere Ühispanka.

Laekvere Tarvitajate Ühisus „Talupoeg“

25

1909—1934